

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘

เทศบาลตำบลเขาขวาง
อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

เทศบาลตำบลเขาขาว อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานอย่างสุจริต และแสดงเจตจำนงสุจริตในการบริหารราชการให้เกิดความคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
๒. เพื่อแสดงความมุ่งมั่นในการบริหารราชการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล
๓. เพื่อตรวจสอบการบริหารงานและการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่รัฐ ไม่ให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวในตำแหน่งหน้าที่อันมิควรได้โดยชอบธรรมตามกฎหมาย ให้ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี ยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม ถูกกฎหมาย โปร่งใสและตรวจสอบได้
๔. เพื่อสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาต่อการบริหารราชการแผ่นดินแก่ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้เสียและประชาชน

ความหมาย

ทุจริต หมายถึง ความประพฤติชั่ว

ทุจริตต่อหน้าที่ หมายถึง การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหน้าที่ซึ่งตนมิได้มีตำแหน่งหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ ทั้งนี้เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ซึ่งการกระทำความผิดดังกล่าวนี้ทำให้ตนเองได้ประโยชน์แต่เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม

ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

การทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถจำแนกได้เป็น ๓ ลักษณะ ได้แก่

๑. ลักษณะการทุจริตที่เกิดจากตัวบุคคล

๑.๑ การทุจริตของบุคคล โดยเฉพาะผู้บริหาร และสมาชิกสภาท้องถิ่น ซึ่งในส่วนใหญ่จะเป็นในรูปแบบของการใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์ มีญาติหรือพวกพ้องมาเป็นผู้รับเหมาการจัดซื้อจัดจ้างที่มีการเอื้อประโยชน์ให้กลุ่มของตนรวมถึงการเก็บรายได้แล้วไม่ส่งคลัง พร้อมทั้งมีการแก้ไขหลักฐานการเงิน เป็นต้น

๑.๒ การทุจริตที่เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจและขาดคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติงาน ซึ่งหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด มีพนักงานท้องถิ่นที่มีความสามารถที่ไม่ตรงกับงานหรือไม่มีความรู้เฉพาะด้านดีพอก็จะทำให้การปฏิบัติงานแต่ละครั้งอาจนำไปสู่ความผิดพลาดได้ง่ายและยังส่อไปในทางทุจริตอีกด้วย

๑.๓ การทุจริตที่เกิดจากอำนาจ บารมี อิทธิพล พบว่าในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่ง มีการครอบงำของอำนาจ อิทธิพลทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่น อยู่เยอะ จึงทำให้เกิดการทุจริตได้ง่ายและยากต่อการตรวจสอบการใช้อำนาจโดยมิชอบ และส่วนสำคัญอีกประการคือวัฒนธรรมของสังคมไทยยังรากลึกลงไปในการสำนึกบุญคุณผู้มีพระคุณ ความเกรงกลัวอิทธิพล สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นช่องทางให้มีโอกาสใช้อำนาจหน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์

๒. ลักษณะทุจริตที่เกิดจากการบริหารงานและองค์กร

๒.๑ การทุจริตที่เกิดจากการขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ เป็นการปิดบังข้อมูลทั้งด้านการเงิน งบประมาณ ช่องทางการสื่อสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงทำให้การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปได้ง่าย ไม่มีผู้ตรวจสอบ

๒.๒ การทุจริตเกิดจากการบริหารด้านการงบประมาณ การทำบัญชีการจัดซื้อจัดจ้างและการเงิน การคลัง สาเหตุมาจากการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอ้างว่าไม่ทราบเรื่องการจัดทำจัดซื้อจัดจ้างโดยส่วนใหญ่จะเป็นเรื่อง การไม่ทำทะเบียนยืมเงิน ไม่ทำบัญชีคุมรายรับรายจ่ายที่เป็นปัจจุบัน ไม่มีการทำหลักฐานการเบิกเงิน ไม่มีการตั้งประชาชนเข้ามาตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง เรื่องต่างๆเหล่านี้เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการทุจริตแทบทั้งสิ้น

๓. ลักษณะการทุจริตที่เกิดจากการตรวจสอบและกฎระเบียบ

๓.๑ การทุจริตที่เกิดจากช่องว่างของระเบียบและกฎหมาย พบว่าในกรณีที่กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นสามารถดำรงตำแหน่งได้ ๔ ปีนั้นเป็นการเปิดช่องว่างให้เกิดการทุจริตมากขึ้น เพราะหากสมาชิกสภาท้องถิ่นกับผู้บริหารท้องถิ่นเป็นพวกพ้องกัน ก็เป็นช่องว่างในการทุจริตได้ เพราะขาดซึ่งการถ่วงดุลอำนาจที่เข้มแข็ง

๓.๒ ทุจริตที่เกิดจากการตรวจสอบขาดความหลากหลายในการตรวจสอบจากภาคส่วนต่างๆ

๑.การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑.๑ โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)

โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	
๕	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๕ ครั้งต่อไป
๔	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๔ ครั้งต่อไป
๓	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๓ ครั้งต่อไป
๒	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๒ ครั้งต่อไป
๑	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๑ ครั้งต่อไป

๑.๒ เกณฑ์ผลกระทบ (Impact)

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
๕	เกิดความเสียหายต่อรัฐเจ้าหน้าที่ถูกลงโทษข้อมูลความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม/วินัย
๔	ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส สื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ลงข่าวอย่างต่อเนื่อง และสังคมให้ความสนใจ
๓	หน่วยตรวจสอบของหน่วยงาน หรือหน่วยงานตรวจสอบจากภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง
๒	ปรากฏข่าวสื่อที่อาจพาดพิงคนในหน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส
๑	แทบจะไม่มี

๑.๓ เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

Risk Score					
โอกาสเกิด (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
๔	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูง
๒	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
๑	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

	ค่าความเสี่ยงรวม	ระดับความเสี่ยงการทุจริต
สีเขียว	๑-๓	ความเสี่ยงระดับต่ำ
สีเหลือง	๔-๙	ความเสี่ยงระดับปานกลาง
สีส้ม	๑๐-๑๖	ความเสี่ยงระดับสูง
สีแดง	๑๗-๒๕	ความเสี่ยงระดับสูงมาก

*สามารถปรับเกณฑ์ประเมินความเสี่ยงการทุจริตได้ตามความเหมาะสมของหน่วยงาน

ส่วนที่ ๑ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘

การระบุประเด็น/เหตุการณ์ความเสี่ยงและระดับความเสี่ยง

ประเภทความเสี่ยง	๑. การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘				
ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)			
		Likelihood	Impact	Risk Score	ระดับความเสี่ยง
การอนุญาตก่อสร้างตาม พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร	เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานบางรายมีการเรียกรับสินบนจากประชาชน ผู้ขออนุญาตก่อสร้าง ตาม พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร พ.ศ.๒๕๖๒	๒	๔	๘	ต่ำ

ประเภทความเสี่ยง	๒. การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ				
ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)			
		Likelihood	Impact	Risk Score	ระดับความเสี่ยง
การตรวจรับงาน	ผู้รับจ้างติดสินบนเจ้าหน้าที่ในการตรวจรับงาน การตรวจเอกสารหลักฐาน ให้เป็นไปตามแบบแปลนที่ อบต.กำหนด	๒	๓	๖	ปานกลาง

ประเภทความเสี่ยง	๓. การจัดซื้อจัดจ้าง				
ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)			
		Likelihood	Impact	Risk Score	ระดับความเสี่ยง
การจัดหาพัสดุโดยวิธีเฉพาะเจาะจง	เจ้าหน้าที่อาจมีการเรียกรับสินบนหรือผลประโยชน์จากร้านค้าเพื่อแลกกับการจัดซื้อจัดจ้างในอนาคต	๒	๓	๖	ปานกลาง

ประเภทความเสี่ยง	๔. การบริหารงานบุคคล				
ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)			
		Likelihood	Impact	Risk Score	ระดับความเสี่ยง
การแต่งตั้งโยกย้าย	ผู้บริหารหน่วยงานอาจมีการเรียกรับผลประโยชน์จากเจ้าหน้าที่กรณีโยกย้าย เลื่อนตำแหน่งภายในหน่วยงาน	๒	๓	๓	ปานกลาง
การสรรหาและคัดเลือกพนักงานจ้างของหน่วยงาน	ผู้บริหารหน่วยงาน/เจ้าหน้าที่อาจเรียกรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดจากผู้สมัครสอบคัดเลือกรายใดรายหนึ่ง เพื่อให้ผ่านการคัดเลือก	๒	๓	๓	ปานกลาง

ส่วนที่ ๒ มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง

ประเภทความเสี่ยง	๑. การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘					
ขั้นตอน	ประเด็นความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
การอนุญาตก่อสร้างตาม พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร	เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานบางราย มีการเรียกรับสินบนจาก ประชาชนผู้ขออนุญาตก่อสร้าง ตาม พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๒	ต่ำ	๑.จัดทำคู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงานให้ ชัดเจนและมาตรการตรวจสอบการ ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบ เอกสาร ๒.กำหนดบทลงโทษตามระเบียบ ข้อบังคับ ๓.กำหนดให้ผู้บริหาร พนักงานทุกคน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและ ตระหนักถึงประโยชน์ส่วนรวม	๑.เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่จัดเตรียม เอกสารข้อมูลเสนอผู้มีอำนาจอนุมัติ อนุญาต ประกอบการพิจารณาและ แนบเอกสารครบถ้วนถูกต้อง ๒.กำหนดบทลงโทษเจ้าหน้าที่เรียกรับ สินบนจะต้องได้รับการพิจารณาทาง วินัยตามระเบียบข้อบังคับ ๓.จัดกิจกรรมสร้างความตระหนักใน การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตทุกระดับ	ต.ค.๖๗ - ก.ย.๖๘	กองช่าง

ประเภทความเสี่ยง	๒. การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ					
ขั้นตอน	ประเด็นความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
การตรวจรับงาน	ผู้รับจ้างติดสินบนเจ้าหน้าที่ในการตรวจรับงาน การตรวจเอกสารหลักฐาน ให้เป็นไปตามแบบแปลนที่ อบต.กำหนด	ปานกลาง	๑.แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบเอกสารและลงตรวจพื้นที่ดำเนินการจริงในการตรวจรับงาน ๒.ปลูกจิตสำนึกให้กับบุคลากรรักษาผลประโยชน์ของทางราชการ ๓.กำหนดกฎและบทลงโทษอย่างเคร่งครัด	๑.กำหนดให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบเอกสารและสถานที่ดำเนินการตรวจรับงาน ๒.แจ้งให้พนักงานในสำนัก/กองทุกคนทราบและปฏิบัติตามกฎและระเบียบอย่างเคร่งครัด ๓.จัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกให้กับพนักงานทุกระดับรักษาผลประโยชน์ของทางราชการ	ต.ค.๖๗ – ก.ย.๖๘	ทุกสำนัก/กอง

ประเภทความเสี่ยง	๓. การจัดซื้อจัดจ้าง					
ขั้นตอน	ประเด็นความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
การจัดหาพัสดุโดยวิธีเฉพาะเจาะจง	เจ้าหน้าที่อาจมีการเรียกรับสินบนหรือผลประโยชน์จากร้านค้าเพื่อแลกกับการจัดซื้อจัดจ้างในอนาคต	ปานกลาง	๑.จัดทำมาตรการมุ่งเน้นการป้องกัน การทุจริตและป้องกันการเข้าไปมีส่วนได้ส่วนเสียของเจ้าหน้าที่/ผู้ปฏิบัติงานซึ่งปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้อง กับการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานและส่งเสริมความโปร่งใส	๑มีการมอบนโยบาย/ประชุมซักซ้อมความเข้าใจ/กำกับ ดูแล เพื่อให้บุคลากรเบิกจ่ายงบประมาณ อย่างคุ้มค่า ไม่บิดเบือนวัตถุประสงค์ของการใช้จ่าย งบประมาณรวมทั้งเปิดโอกาส ให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงาน ๒จัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้/เสริมสร้างทักษะในการปฏิบัติงานให้แก่เจ้าหน้าที่/ ผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงาน เพื่อให้ดำเนินการเป็นไปตามระเบียบและกฎหมายกำหนดไว้ ๓จัดทำและเผยแพร่แผนการ จัดซื้อจัดจ้างประจำปีของ หน่วยงานให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการ จัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุ ภาครัฐ พ.ศ.2560 ๔จัดทำแนวปฏิบัติหรือมาตรการ ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการกำหนดขอบเขตและรายละเอียดการจัดหาพัสดุ/งานจ้าง(TOR) ให้เป็นไปตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	ต.ค.๖๗ – ก.ย.๖๘	กองคลัง

ประเภทความเสี่ยง	๓. การจัดซื้อจัดจ้าง					
ขั้นตอน	ประเด็นความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
การจัดหาพัสดุโดยวิธีเฉพาะเจาะจง	เจ้าหน้าที่อาจมีการเรียกรับสินบนหรือผลประโยชน์จากร้านค้าเพื่อแลกกับการจัดซื้อจัดจ้างในอนาคต	ปานกลาง		๕.กำกับติดตามเจ้าหน้าที่ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง ดำเนินการบันทึกรายละเอียดวิธีการ และขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ผ่านระบบ e-GP ๖. เผยแพร่รายการการจัดซื้อจัดจ้างหน่วยงานในประเภทงบรายจ่ายหมวดงบลงทุนที่จะมีการดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ.2568 ๗. เผยแพร่รายงานสรุปผลการจัดซื้อจัดจ้างทุกโครงการที่ได้ดำเนินการ ๘.ประกาศเจตนารมณ์ No Gift Policy จาก การปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นทางการเพื่อประกาศว่าผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนในหน่วยงานจะไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดในขณะที่/ก่อน/หลังปฏิบัติหน้าที่ที่จะส่งผลให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ		

ประเภทความเสี่ยง	๔. การบริหารงานบุคคล					
ขั้นตอน	ประเด็นความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมความเสี่ยง การทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
การแต่งตั้งโยกย้าย	ผู้บริหารหน่วยงานอาจมีการ เรียกรับผลประโยชน์จาก เจ้าหน้าที่กรณีโยกย้าย เลื่อน ตำแหน่งภายในหน่วยงาน	ปานกลาง	สร้างการรับรู้เกี่ยวกับ หลักเกณฑ์และวิธีการ บริหารงานบุคคล ให้กับ บุคลากรได้รับทราบอย่าง ทั่วถึง	๑.แจ้งเวียนหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารงาน บุคคลที่โปร่งใสและเป็นธรรม ๒.เผยแพร่หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใด ๓.ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงาน ผลการปฏิบัติงานของข้าราชการ พนักงานจ้าง และลูกจ้างอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง -จัดช่องทางการร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริต และประพฤติมิชอบ	ต.ค.๖๗ – ก.ย.๖๘	สำนักปลัด
การสรรหาและคัดเลือก พนักงานจ้างของ หน่วยงาน	ผู้บริหารหน่วยงาน/เจ้าหน้าที่ อาจเรียกรับทรัพย์สินหรือ ผลประโยชน์อื่นใดจากผู้สมัคร สอบคัดเลือกรายใดรายหนึ่ง เพื่อให้ผ่านการคัดเลือก	ปานกลาง	-สรรหาและคัดเลือกตาม ระเบียบฯ หลักเกณฑ์ทุก ขั้นตอน เปิดเผย โปร่งใส และ เป็นธรรม	๑.ดำเนินการสรรหาและคัดเลือกตามระเบียบ ฯ ทุกขั้นตอน ๒.ทุกขั้นตอนต้องดำเนินการอย่างเปิดเผย โปร่งใส และเป็นธรรม	ต.ค.๖๗ – ก.ย.๖๘	สำนักปลัด